

ZARZĄDZENIE NR 3680/2023
PREZYDENTA MIASTA KRAKOWA
Z DNIA 6 grudnia 2023 r.

w sprawie przyjęcia i przekazania pod obrady Rady Miasta Krakowa projektu uchwały Rady Miasta Krakowa w sprawie zatwierdzenia „Wytycznych do zarządzania historycznym centrum Krakowa, miejscem światowego dziedzictwa UNESCO na lata 2023-2035”

Na podstawie art. 30 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688) zarządza się, co następuje:

§ 1. Postanawia się przyjąć i przekazać pod obrady Rady Miasta Krakowa projekt uchwały Rady Miasta Krakowa w sprawie zatwierdzenia „Wytycznych do zarządzania historycznym centrum Krakowa, miejscem światowego dziedzictwa UNESCO na lata 2023-2035”.

§ 2. Wykonanie zarządzenia powierza się Sekretarzowi Miasta Krakowa.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA KRAKOWA
z dnia

w sprawie zatwierdzenia „Wytycznych do zarządzania historycznym centrum Krakowa, miejscem światowego dziedzictwa UNESCO na lata 2023-2035”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, poz. 572, poz. 1463 i poz. 1688) uchwała się, co następuje:

§ 1. Zatwierdza się „Wytyczne do zarządzania historycznym centrum Krakowa, miejscem światowego dziedzictwa UNESCO na lata 2023-2035”, przygotowane zgodnie z zaleceniami Międzyrządowego Komitetu Ochrony Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego o Wyjątkowej Powszechnej Wartości, w brzmieniu załącznika do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Krakowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

Zagwarantowanie sprawnego i efektywnego systemu zarządzania historycznym centrum Krakowa jako miejscem światowego dziedzictwa jest zobowiązaniem wynikającym z ratyfikowanej przez Polskę *Konwencji w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego*, przyjętej w Paryżu dnia 16 listopada 1972 r. przez Konferencję Generalną Organizacji Narodów Zjednoczonych dla Wychowania, Nauki i Kultury na jej siedemnastej sesji (Dz. U. z 1976 r. Nr 32 poz. 190) i realizacji wynikających z niej praw i obowiązków.

Zgodnie z ar. 11 ust. 1 i 2 ww. Konwencji każde Państwo będące stroną tej Konwencji przedstawia Komitetowi Dziedzictwa Światowego, w miarę wszelkich możliwości, wykaz dóbr dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, znajdujących się na jego terytorium i zasługujących na wpisanie na „Listę dziedzictwa światowego”, ze względu na ich wyjątkową powszechną wartość.

Historyczne centrum Krakowa zostało wpisane na Listę światowego dziedzictwa w 1978 r. Zasady dotyczące ochrony miast historycznych od tego czasu ewoluowały. Zmieniło się rozumienie dziedzictwa, pojawiły się też dodatkowe czynniki oddziałujące na tkankę fizyczną i społeczną miast i odpowiadające na te kwestie zalecenia międzyrządowego Komitetu Światowego Dziedzictwa. Efektywny system zarządzania ma dać gwarancję, że będzie zachowana *wyjątkowa uniwersalna wartość* dobra leżąca u podstaw jego wpisu na Listę, jak również umożliwić jego długofalowy, zrównoważony rozwój, w tym realizację Rezolucji Zgromadzenia Ogólnego ONZ A/RES/70/1: Agenda na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030. Kraków, jako miasto aspirujące do bycia liderem w zarządzaniu dziedzictwem miejskim o światowym znaczeniu, podjął prace nad usprawnieniem systemu zarządzania miejscem światowego dziedzictwa i przygotowaniem dokumentów o charakterze eksperckim oraz strategiczno-operacyjnym.

W 2022 r. Miasto rozpoczęło prace nad dokumentem kierunkowym – „Wytycznymi do zarządzania historycznym centrum Krakowa, miejscem światowego dziedzictwa UNESCO na lata 2023-2035”, zwanym dalej Wytycznymi. W opracowaniu tym dokonano analizy najważniejszych zagadnień związanych z szeroko rozumianą ochroną *wyjątkowej uniwersalnej wartości*, ze względu na którą historyczne centrum Krakowa zostało wpisane na listę światowego dziedzictwa. Wypracowano także katalog celów uwzględniających zarówno konieczność zachowania historycznej tkanki Miasta, jak i potrzebę zrównoważonego rozwoju, na pierwszym planie stawiając dobro mieszkańców, a następnie dbałość o bezpieczeństwo oraz zrównoważenie funkcji miejskich. Dokument ma za zadanie usprawnić realizację zadań Miasta w obszarze dziedzictwa integrując wydziały i jednostki miejskie. Dokument uwzględnia nowe okoliczności, które postawiły problem ochrony i zarządzania dziedzictwem w zupełnie nowym świetle. Pandemia covid-19, wojna na Ukrainie i wynikające z niej zarówno bezpośrednio zagrożenie materialnej substancji zabytków, jak również napływ dużej grupy ludności ukraińskiej stanowiącej niespotykany dotychczas rodzaj użytkownika miejsca światowego dziedzictwa oraz zmiany klimatyczne spowodowały konieczność uwzględnienia w systemie zarządzania miastem metodyki reagowania i rozwiązywania sytuacji kryzysowych.

Wytyczne powstały w oparciu o opracowanie pn. „Plan Zarządzania Miejscem Światowego Dziedzictwa UNESCO dla Historycznego Centrum Krakowa” o charakterze eksperckim. W tym opracowaniu wskazano podstawowe wartości Krakowa jako miejsca światowego dziedzictwa UNESCO, dokonano identyfikacji korzystających z niego interesariuszy, dokonano analizy mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń oraz wskazano ogólne kierunki

działań, które Miasto powinno podjąć w celu zachowania *wyjątkowej uniwersalnej wartości* miejsca światowego dziedzictwa.

Wytyczne są dokumentem kompatybilnym z innymi programami, politykami i strategiami miejskimi. W „Strategii Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030” Miasto podkreśla potrzebę wzmocnienia wizerunku jako miasta dziedzictwa oraz chęć budowy marki jako nowoczesnej metropolii, znaczącej w skali europejskiej i globalnej, twórczo wykorzystującej przy tym dziedzictwo historyczne i potencjał kulturowy. By spełnić te założenia zarządzanie miejscem światowego dziedzictwa powinno opierać się na połączeniu konieczności sprostania wymogom ochrony dziedzictwa z uwzględnieniem potrzeby użytkowania i rozwoju miasta. W zamyśle wdrożenie dokumentu ma doprowadzić do stworzenia systemu zarządzania działającego w oparciu o zrównoważenie funkcji miejskich tak, by przy ochronie zabytkowej materialnej substancji, utrzymaniu atrakcyjności turystycznej oraz rozwijaniu opartego na nich potencjału gospodarczego historycznego centrum miasta zapewnić jego mieszkańcom bezpieczne, swobodne i odpowiadające ich wymogom użytkowanie.

Poprzez realizację Wytycznych Miasto będzie mogło w pełni realizować cele, jakie postawiło sobie w „Programie Rozwoju Kultury w Krakowie do roku 2030”. W szczególności rozpoczęto proces tworzenia praktycznych narzędzi dla zintegrowanego zarządzania materialnym dziedzictwem Krakowa oraz rozwijania i doskonalenia systemu zarządzania kulturą w mieście i jej zasobami. Ponadto realizacja celów zawartych w Wytycznych pozwoli na twórcze zarządzanie i pomnażanie materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego Krakowa oraz promocję dziedzictwa kulturowego Krakowa.

Cele zawarte w Wytycznych korespondują z podstawowym zadaniem Miejskiego Programu Rewitalizacji, którym jest podjęcie kompleksowych, zintegrowanych działań przy aktywnym udziale mieszkańców Krakowa ukierunkowanych na ograniczenie nierówności w warunkach życia mieszkańców i poprawę dostępu do możliwości, jakie stwarza miasto.

Niezwykle istotnym jest fakt, iż Wytyczne stanowią podstawę do stosownego uzupełnienia sporządzanego Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami.

Dzięki „Wytycznym do zarządzania historycznym centrum Krakowa, miejscem światowego dziedzictwa UNESCO na lata 2023-2035” możliwa będzie skuteczna ochrona wyjątkowego na skalę globalną dziedzictwa Miasta, na którym buduje ono swój wizerunek nowoczesnej, dynamicznie rozwijającej się metropolii czerpiącej z bogatego dorobku Krakowian..

Przyjęcie uchwały w sprawie zatwierdzenia „Wytycznych do zarządzania historycznym centrum Krakowa, miejscem światowego dziedzictwa UNESCO na lata 2023-2035” nie wiąże się koniecznością poniesienia przez Miasto dodatkowych kosztów, natomiast ew. wydatki mogą się pojawić w przyszłości, w trakcie realizacji celów cząstkowych i działań w ramach celów ogólnych wynikających z ww. dokumentu.